

12 –се практик эш

Тема: Якшы укыу – якшы белгес булыу. Хорошо учиться – быть хорошим специалистом.

Башкарыласак эш төрзәре: кылымдың киләсәк заманын барлыкка килтереү буйынса практик биремдәр башкарыу.

Наименование работы: выполнение практических заданий на образование формы будущего времени глагола.

Максат: кылымдың киләсәк формаһын өйрәнәү, укыу, буласак һөнәр тураһында әңгәмәләшеү буйынса күнекмәләр булдырыу.

Цель: формирование умений и навыков по образованию формы будущего времени глагола, составлению текстов и диалогов о будущей профессии.

Вақыт нормаһы: 2 сәғәт.

Әзәбиәт: 1.Усманова М.Ғ., Солтанғолова З.З. Башкорт теле: башкорт теле дәүләт теле итеп укытылған һөнәри белем биргән ойошмалар өсөн укыу кулланмаһы. Өфө: Китап, 2015.

Техник хәүефһезлек кағизәләре:

1.Эште инструкцион – технологик карта буйынса башкарырға.

2.Эш урынын тәртиптә тоторға. 3.Кеҫә телефондарын һүндерергә.

Инеш инструктаж (письменно)

Киләсәк заман (будущее время)	Зат ялғаулары (аффиксы лица) берлектә	Зат ялғаулары (аффиксы лица) күплектә	Миҫалдар (примеры)
1- се формаһы: -а, -ә, -й	1- се зат: - м, - ым, - ем, - ом, - өм 2 –се зат: - һың, - һең, -һоң, - һөң 3 –сө зат: -----	1–се зат: - быз, - без, - боз, - бөз 2 – се зат: - һығыз, - һегез, -һоғоз, - һөгөз 3 – сө зат: ----	Мин барам – иртәгә мин барам Без барабыз – кис көнө без барабыз
2 - се формаһы: -р, -ыр, - ер, - ор, - өр	1-се зат: - мын, - мен, - мон, - мөн 2 -се зат: - һың, - һең, - һоң, - һөң 3-сө зат: ----	1–се зат: - быз, -без, - боз, - бөз 2-се зат: - һығыз, - һегез, - һоғоз, - һөгөз 3 –сө зат: ---	Мин барырмын Ул барыр Һез барырһығыз
3 –сө формаһы - асак, - әсәк, - ясак, - йәсәк	1 –се зат: -мын, -мен 2 – се зат: - һың, - һең 3 –сө зат: ----	1 –се зат: - быз, - без 2 –се зат: - һығыз, - һегез 3 –сө зат: ----	Мин барасакмын Без барасакбыз

2. Һүзлек: белем – образование, знание
белем алыу – получать образование
белемле кеше – образованный человек

белемле – образованный
белем биреү – обучать
белемһез - необразованный

юғары белемле кеше – человек с высшим образованием

Эш башкарыузың йөкмәткеһе һәм эзмә – эзлелеге

(Содержание и последовательность выполнения работы):

1-се бирем.1. Текстты укығыз, тәржемә итегез (прочитайте и переведите текст) 50 – се (52 - се) бит, 25 – се (23 - сө) күнегеү.

Интернетты кем уйлап тапкан?

Компьютер селтәре аша тәүге һөйләшеү 1969 йылда Лос – Анджелес, Стенфорд, Санта – Барбара һәм Юта университеттары араһында була.

1971 йылда Америка Кушма Штаттарының төрлө мөйөштәрендәге 23 компьютер араһында бәйләнеш булдырыла. 1973 йылда селтәргә Лондондың университет колледжы, Норвегияның дәүләт хезмәттәре тоташа. Интернет ойоштороу тураһында фекерҙәр йөрөй башлай. E – mail, йәғни электрон почта барлыкка килә.

1977 йылда Интернет менән файзаланыусылар һаны - 100, 1984 йылда – 1000, 1986 йылда – 5 меңдән ашыу, ә 1989 йылда 100 меңдән арта.

1991 йылда Word Wide проекты тормошка ашырыла. Был вақытта Интернет кулланыусыларҙың һаны 19,5 миллиондан ашкан була.

2 –се бирем. Работа по карточкам. Кылымдың киләсәк заманын барлыкка килтерегез (от любого глагола образуйте три формы будущего времени).

3-сө бирем. Вариантлап эшләү. Мәкәлдәрҙе тәржемә итегез, кылымдарҙың заманын билдәләгез (Переведите пословицы на башкирский язык. Определите время глаголов): **1 – се вариант:** Акыллыға акыл бирһән, кулын бирер, акылһызға акыл бирһән, кысқырып көлөр. Укыу – энә менән койо казыу. **2 – се вариант:** Егәрле килер, эш арттырыр, эшһез килер, эш калдырыр. Ир үлһә, ил көйөнөр, дошман һөйөнөр.

4 –се бирем. Нүзәрҙе тәржемә итегез (переведите слова): группа, специалист, учеба, хорошо, плохо, средне, учусь, однокурсник, книга, урок, карандаш, учебник, дневник, тетрадь.

5 – се бирем. “Минең буласак һөнәрәм” темаһына диалог язығыз (напишите диалог на тему “Моя будущая профессия”).

Практик биремдәрҙе башкараһандан һуң студент (После выполнения заданий студент) белергә тейеш (должен знать): кылым, киләсәк заман ялғауҙарын (аффиксы, образующие будущее время); **эшләй һәм куллана белергә тейеш (должен уметь):** киләсәк заман аффикстарын, текст укырға һәм диалог төзөргә (применять аффиксы, образующие будущее время, читать и переводить тексты, составлять диалоги).

Контроль һорауҙар һәм биремдәр (Контрольные вопросы и задания):

1.Бирелгән кылымдарҙы тәржемә итегез (переведите следующие глаголы): любить, кушать, сидеть, жить, прийти, уйти, учиться, работать, писать (письменно) 2. Диалогты укығыз: 43 – сө (47 – се) бит (устно).

Студенттарҙың үз аллы эше өсөн биремдәр (Задание для самостоятельной работы студентов): Л1. 46 - 49 – сы биттәр. Текст тәржемә итергә (Л1. стр.46 – 49. Перевести текст).

Укытыусы _____ Мөхөтдинова Ф.Р.